

Praktische filosofie in begrensde ruimte.

Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen hebben altijd meerdere petten op. Zij zijn vooral vertrouwenspersoon voor hun patiënt, maar bieden tevens steun en structuur aan diens omgeving. Als een reflectieve leraar, helpen zij anderen het leven te organiseren. Soms trekken zij de teugels aan. Dan weer leunen zij achterover. Veelal staan zij ook nog met één been in een andere wereld. Soms bedienen zij zich dan zelfs van een ander vocabulaire. Huisartsen bieden zij consultatie. Fungeren als hun ambassadeur binnen het GGZ-bolwerk. De wijkverpleegster snapt hen, want zij spreken haar taal. De thuiszorg voelt zich begrepen, want het gaat over concrete zaken. Samen met de wijkagent weten zij van aanpakken. Ook de maatschappelijk werker ervaart overeenkomsten. Zelfs de pastor heeft 'ergens' het idee dat zij levensbeschouwelijke collega's zijn.

Persoonlijk heb ik dat altijd al gehad. Altijd nog met één been in een andere wereld. Als leerling psychiatrisch verpleegkundige was ik goed thuis in biologie, algemene ziekteleer en de samenhang met ons psychisch functioneren. Vonden zij mij toch meer een "A-verpleegkundige".

Doch in het gewone ziekenhuis nam ik – soms tot ergernis van leidinggevenden - de tijd voor het contact met de patiënt en plaatste deze in diens context.

Toen ik op chirurgie eens een man verpleegde die op een uiterst traumatische wijze zijn polsen had opengelegd, stelde ik aan het afdelingshoofd voor om een psycholoog voor de man in te schakelen. "Jij altijd. Ga terug naar de B. Wij zijn er alleen om die man zijn wonden te herstellen. Verder hebben wij nergens boodschap aan!"

Ik was er niet alleen een luis in de pels. Soms ook de kop van jut. Het hoort er blijkbaar bij.

Anders was het op oncologie. Men wilde dat ik er zou blijven, vanwege mijn vanzelfsprekende benadering van patiënten met hersenmetastasen.

Ik herinner me nog dat twee vrouwelijke collega's vroegen of ik "mijnheer Jansen" te eten wilde geven. Ik stond heel ergens anders ingedeeld op de afdeling. Had mijn patiënten wel verzorgd, maar de ziekenkamers nog niet opgeruimd.

"Geen probleem" zeiden de twee verpleegsters. "Als jij meneer Jansen te eten geeft, poetsen wij jouw kamers!" (Ik was allang blij. Want ik had een broertje dood aan het soppen van nachtkastjes, plinten en vensterbanken.)

Ik loop met de warme maaltijd op het dienblad bij de man naar binnen.

"Wat doe je hier? Je hoort hier niet! Wat is dat hier voor zoi?"

"Ach het komt toevallig zo uit! Of ik even wilde helpen het eten te delen!"

En passant til ik het warmhoud-deksel van het bord. En doe of ik er iets van ga proeven.

"Moet je dit eten?"

"Je blijft er af, hè!" roept de man. En verlangt dat ik zijn eten bij hem neerzet.

Om te voorkomen dat ik alsnog iets van zijn bord zou pitchen, eet hij schielijk zijn bord leeg. Ook de extra klodder slagroom die ik tevoren op zijn toetje had gedaan.

Vervolgens luidkeels: "Lazer maar weer op met je handel!"

Ondertussen frommelt hij zijn appelmoes weg, voor een later moment.

Nadien informeer ik bij mijn twee collega's. Wat nou het probleem was?

"Als wij binnenkomen met zijn eten, ageert hij luidkeels dat we moeten opsodemieren met die zoi. Dan adviseren wij hem, dat als hij niet goed gaat eten, hij niet beter zal worden. En zetten uiteraard het eten bij hem neer!"

Vervolgens schreeuwt hij dan uit dat 'het leven één grote puinhoop' is en 'flikkert' hij het hele dienblad door de ziekenkamer. Zit de spinazie zelfs op het plafond. En zijn we zeker tot het eind van de middag aan het poetsen."

Frans van der Lem